

27.85x36.57	1	6	עמוד	22/05/2022	81752096-8
י ת ד נ א מ ן - כ ו ת ר ת א ו נ י ב ר ס י ט ת ר י י כ מ - 84260					

נושא בחדשות

■ החוקר הבכיר ד"ר מיכאל מילשטיין סבור כי מבין שלל החזיתות הביטחוניות המורכבות שעמן מתמודדת מדינת ישראל, המסוכנת מכולם נמצאת דווקא בבית פנימה ■ בראיון ל"י ת ד נ א מ ן" הוא מסמן את המשבר הפוליטי בישראל כגורם מסוכן מאוד שמשליך על מעמדה המדיני והביטחוני של ישראל באזור, משבר שעלול להוסיף ולהסלים את המצב - כל עוד לא ייפתר ■ ומה קורה מול הרש"פ? וחמאס? למה איראן זוכה בימים אלה לעדנה, והאם תתכן התלקחות בו זמנית של כמה חזיתות? ■ מול מזרח תיכון גועש: אין מנהיג לזירה ■

מוקפים אויבים: טבעת חנק של סכנות מדיניות של "אין מדיניות"

ר. קולינס

"אני חושב שלפני כל דבר אחר, צריך לדבר על מה שלא מספיק מדברים עליו: 'הפיל בחדר'. וה'פיל' הזה הוא הפוליטיקה הפנימית הישראלית. כמעט לא הייתה עת שהפוליטיקה הפנימית כל כך השליכה על התמודדויות בחוץ. בעיקר בחודש וחצי האחרונים, ההסלמה שאנחנו רואים, היא עדות מובהקת לבלגן הפוליטי".

ד"ר מיכאל מילשטיין, ראש הפורום ללימודים פלשתיניים באוניברסיטת תל-אביב וחוקר בכיר למדיניות ולאסטרטגיה באוניברסיטת רייכמן, משוכנע שהבעיה שלעיל היא מרכיב קריטי שמשליך על החזיתות החיצוניות שמדינת ישראל מתמודדת אתן.

בראיון נרחב עמו, במהלכו הוא מתייחס לשלל האתגרים העומדים לפתחה של ישראל במזרח התיכון, הוא מחדד את הבעיה של הוואקום הפוליטי החרף ומתייחס לבעיות הרבות שמדינת ישראל מתמודדת עמן כעת - מבלי שיהיה לה יכולת לגבש מדיניות כלשהי, בשל הרכב הממשלה הסותר כל כך והעובדה שאין לה רוב.

"ההשלכות של המצב הפוליטי הפנימי בישראל על המצב הביטחוני ניכרות בעיקר בחודש וחצי האחרונים", הוא אומר לנו. "היו גם בעבר מציאויות פוליטיות מורכבות, אך לא היה כזה שיתוק. הממשלה הזו מורכבת מאוסף של גורמים הסותרים אחד את השני, מה שיוצר בלגן גדול בכל הנוגע ליכולת לגבש מדיניות. גם בעבר היו מהומות בהר הבית, אבל הן לא היו סיבה להתערעות הממשלה. יש בהחלט מצב שהממשלה תיפול בסוף על נושאים לאומיים-דתיים, ולא על שום סעיף אחר. כפי שציינתי, הגורמים שמרכיבים אותה יותר מדי סותרים האחד את רעהו".

"דשדוש מול הרשות"

מבין כל הסוגיות הביטחוניות שישראל מתמודדת אתן, מה שהכי מדאיג את ד"ר מילשטיין הוא יחסי יהודים-ערבים בישראל, גם כן בדגש על המשבר הפוליטי: "יחסי יהודים-רבים הכי מדאיגים אותי. בשנה האחרונה,

הוקמה קואליציה שמביאה למגמה של רצון ערבי להעמיק את ההשתלבות בחברה".

"אם עכשיו המיזם הזה של רע"מ קורס, אז קודם כל יש קריסת ציפיות של הציבור הערבי, ומה שיותר גרוע - אין באמת חלופה למה שעבאס מציע. כל החלופות מדברות על 'מדינת כל אזרחיה', מדינה אחת. אני חושש שבהיעדר חלופות טובות, יהיה ניכור גבוה בין יהודים לערבים ישראלים, ואפילו חיכוך".

ומה קורה מול הרשות הפלשתינית? האם בגזרה הזו יש שיפור?

"אנחנו נמצאים במצב של דשדוש בכל הנוגע ליחסינו עם הרשות. מעבירים מיום ליום את אותה מציאות. התיאום נמשך, כי הפלשתינים יודעים שזה חשוב לשרידות שלהם, ולישראל זה חשוב - כי זה מייצר שקט אסטרטגי. אולם זהו שקט מתעתע, לא רק בגלל ההתפרצות בשבועות האחרונים; אלא מאחר שמיום ליום אנחנו רואים את המיזוג הכלכלי, הגיאוגרפי והתשתיתי בין ישראל לבין הרשות - וזה עלול להביא אותנו למצב של מדינה אחת".

"כנט מדבר על הפרדה מדינית ולא גיאוגר-פית. אני אישית חרד ממציאות של מדינה אחת מהנימוק שאז ישראל תאבד את הרוח הדמוקרטית שלה. גם בהקשר זה הממשלה לא מסוגלת לגבש מדיניות מוסכמת. לכן כשמתהווה מציאות, בסוף היא גרועה לכולם".

ומה באשר לחמאס - האם יש מגמה של הידרדרות מולו, או שיש סיכוי לפעול מבלי להדליק את השטח?

"ישראל היא זו שתחליט אם תהיה הסלמה. כי חמאס מצא פטנט איך להכות אותנו - מבלי ללכלך את ידיו. אין לו אינטרס שעזה תבער. לכן כאמור הוא מצא דרך עקיפה לקדם את הטרור - באמצעות הסתה וליבוי יצרים, כפי שעשה סינוואר בנאום בו קרא להכות יהודים בגרזנים. המשוואה החדשה של חמאס, היא שמירה על שקט בעזה, תוך כדי הדלקת אי"ש וירושלים. זה המקור של הבלגן. השאלה היא מה עושים עם זה".

"אני חושב שכרגע הבחירה היא לא להיכנס לבלגן בעזה, לפחות עד שייפתר הפלונטר

הפוליטי הפנימי וניתן יהיה לגבש אסטרטגיה מוסכמת - מה בדיוק צריך לעשות, מתי וכמה".

"ימים של עדנה לאיראן"

יש כיום שיתוף פעולה כלשהו בין החמאס לבין הרשות הפלשתינית?

"אין כמעט שיתוף פעולה בין חמאס לבין הרשות. הנהגת החמאס רוחשת בוז עמוק לרשות וכבר מכינה את הקרקע להשתלט גם על יהודה ושומרון. היום המסומן על ידי חמאס הוא - היום שאחרי אבו-מאזן. בסיטואציה הזו, ברור שחמאס מגיעה הרבה יותר מוכנה לבחירות, עם הנהגה מרשימה הרבה יותר".

מדרום לצפון: מה קורה עם חיזבאללה? השקט הוא שקט אמיתי, או שמסתתרת מאחוריו התלקחות קרבה?

"חיזבאללה לא מצוי כרגע במצב שהוא מעוניין בהרפתקה אתנו, בעיקר בגלל המצב בלבנון, שלמעשה כבר קרסה - הומניטרית, תשתיתית וכלכלית. ראינו בשנה האחרונה שהיו כמה אירועים שהרגיזו מאוד את חיזבאללה, כמו לדוגמה פגיעה של צה"ל בפעילים של הארגון. יחד עם זאת, חיזבאללה הסתפק בתגובה מדודה של ירי, וגם אז הובהר כי מדובר בירי בודד וכי אין בכוונת הארגון להדליק את השטח".

"אם תהיה היום מערכה נוספת מול חיזבאללה כפי שהיה ב-2006, העורף הישראלי עלול חלילה לחטוף הרבה יותר מכפי שספג לפני קרוב ל-16 שנה. יחד עם זאת, אם לבנון תחטוף אפילו חצי ממה שספגה ב-2006 זה יביא לקריסת מערכות מוחלטת של המדינה - שזהו הסיטוג' הגדול ביותר של חיזבאללה".

אם מוזכרים את חיזבאללה, מה קורה עם הפטריונית הגדולה שלה - איראן? "הימים האלה הם ימים של עדנה לאיראן. בשנה-שנתיים האחרונות, מאז שנעלם טראמפ - ש'עשה להם את המוות', יש כיום ממשל אמריקני חלש, רופס מאוד בעיני הערבים ואיראן - בעיקר בעקבות המשבר באוקראינה. הם נוכחים כי מדובר בממשל שנמנע ממהלכים תקיפים. איראן רואה שיש לה הרבה יותר הזדמנויות לפעול - בעיראק, בסוריה, בתימן ובמפרץ".

"אומר בזהירות, כי נראה שלאיראן לא אצה הדרך להגיע להסכם גרעין חדש. האמריקנים להוטים להגיע להסכם כזה. אולם האיראנים בראייה חכמה מבחינתם, מושכים וגוררים את הסיפור הזה. זו גישה איראנית קלאסית. כך שכרגע לצערי איראן איננה במצב רע בכלל. גם הסיפור האוקראיני מסיט ממנה את תשומת הלב. הם נהנים מהכל".

"עלול להיות אירוע מתגלגל"

מהי החזית המסוכנת ביותר כיום מבחינת ישראל?

"מבחינה צבאית, חיזבאללה הכי מסוכן. האיום של היקף האש והרקטות שנשקף מהארגון הוא גדול מאוד, גם בגלל הקרבה שלו לישראל. אבל בסופו של דבר בוחנים אתגרים - לא רק לפי העוצמה הצבאית, אלא גם מבחינה מדינית ופוליטית. וחמאס - בעייתית מאוד וממשיכה להתעצם לקראת המערכה הבאה. כמו כן, אף על פי שכבר אמרתי את זה - אחזור שוב ושוב: הזירה הפנימית מסוכנת מאוד. כי מערכה בעזה תביא להקרנה ישירה על לוד, הנגב והדרום, יישובי המשולש ועוד. זהו מצב עדין ומסוכן מאוד".

האם, לנוכח כל האמור לעיל, נראה לי שתתכן התלקחות בו זמנית נגד ישראל שתתואם על ידי כמה גורמים?

"יתכן תיאום בין הגורמים הבאים: איראן, חיזבאללה והג'יהאד האסלאמי, שסרים כולם למרותה של איראן. יחד עם זאת, חמאס לא סר למרות האיראנים ולכן אני לא רואה אותו כל כך מהר מגיב על מלחמה בצפון".

"מה שכן עלול להיות הוא שזירות תדלקנה אחת את השנייה. למה הכוונה שלי? יתכן שתהיה חלילה התלקחות בירושלים, שתזין את אי"ש, את עזה והלאה - את לבנון. כלומר מדובר על סוג של אירוע מתגלגל, ולא חזית מאורגנת שמתואמת מבעוד מועד. מכל מקום, הוואקום הפוליטי הישראלי צפוי להשליך רבות על המצב, וכל עוד המשבר הפוליטי לא יסתים - לא ניתן יהיה לגבש מדיניות מסודרת מול שום חזית, בוודאי לא מול התלקחות חלילה, בתקווה שלא תבוא".